

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов
Кафедра німецької мови і літератури з методикою викладання

**ВИКОРИСТАННЯ ДІДЖИТАЛ-МЕДІА ЯК ОСОБЛИВОЇ ФОРМИ
ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ В ЧИТАННІ НА УРОКАХ
НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

Кваліфікаційна робота студентки
групи НАФМ-24
ступінь вищої освіти «магістр»
спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (німецька))

Євтушенко Карини Валеріївни

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри німецької мови і
літератури з методикою викладання

Карнюк В. А.

Кривий Ріг - 2025

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Євтушенко Карина Валеріївна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело. Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ДІДЖИТАЛ-МЕДІА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ В ЧИТАННІ	8
1.1. Поняття «компетенція в читанні» на уроках німецької мови.....	8
1.2. Діджитал-медіа як різновид інформаційних технологій у навчанні німецької мови.....	15
Висновки до першого розділу.....	26
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ ДІДЖИТАЛ-МЕДІА В СУЧАСНІЙ МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	28
2.1. Застосування цифрових ресурсів у процесі формування компетенції в читанні на уроках німецької мови.....	28
2.2. Систематизація вправ та завдань, спрямованих на формування компетенції в читанні на уроках німецької мови.....	34
Висновки до другого розділу.....	49
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	55

ВСТУП

Сучасний етап розвитку освіти характеризується активним впровадженням цифрових технологій у всі сфери навчального процесу. Діджиталізація освітнього середовища змінює підходи до навчання, робить його більш гнучким, інтерактивним та орієнтованим на індивідуальні потреби здобувачів освіти. У цих умовах процес вивчення іноземних мов набуває нових форм і змісту, що передбачає інтеграцію діджитал-медіа як ефективного засобу навчання.

Оволодіння іноземною мовою в сучасному світі вже неможливе без використання цифрових технологій, які забезпечують доступ до автентичних текстів, мультимедійних матеріалів, інтерактивних завдань і комунікації у віртуальному середовищі. Особливого значення це набуває у процесі формування компетенції в читанні - однієї з ключових складових іншомовної комунікативної компетентності, що визначає здатність розуміти, інтерпретувати, оцінювати та використовувати інформацію з письмових джерел.

Компетенція в читанні сприяє розвитку мовного чуття, збагаченню словникового запасу, удосконаленню граматичних навичок і розширенню світогляду учнів. Вона є не лише метою, а й важливим інструментом засвоєння інших видів мовленнєвої діяльності – говоріння, аудіювання та письма. Використання діджитал-медіа в навчанні читання німецькою мовою підвищує ефективність освітнього процесу, забезпечує мотивацію до навчання, формує навички роботи з інформацією та створює умови для індивідуалізації навчання.

Проблематика формування іншомовної компетенції в читанні широко висвітлювалася в працях вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема Л. Бігич [5], В. Бориско [5], Г. Борецької [6], І. Гаращенко [10], С. Ніколаєвої [28], Т. Супрун [34], які досліджували психологічні та методичні аспекти розвитку навичок читання. Питання діджиталізації та використання цифрових медіа в освіті розглядаються у роботах О. Грибіненко [12], О. Гусєвої [14], А. Доманського [16], С. Легомінової [14], Л. Лігоненко [16], В. Сухоноса [35], а також у працях зарубіжних дослідників Reiber-Kuijpers [44], Gholami [37], Zamel [45], які аналізують вплив цифрового середовища на розвиток читацьких навичок.

Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю підвищення ефективності формування компетенції в читанні в умовах цифрової трансформації освіти. Використання діджитал-медіа відкриває нові дидактичні можливості – забезпечує мультимедійність, інтерактивність, індивідуалізацію та розширення комунікативного простору навчання. Саме тому дослідження питання використання діджитал-медіа на уроках німецької мови є своєчасним і має практичну значущість для сучасної методики викладання іноземних мов.

Метою дослідження є висвітлення використання діджитал-медіа як ефективного засобу формування компетенції в читанні на уроках німецької мови. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

1. Проаналізувати науково-педагогічну та методичну літературу з теми дослідження.
2. Розкрити сутність понять «компетенція в читанні» та «діджитал-медіа» у контексті навчання іноземних мов та проаналізувати сучасні освітні платформи як інструменти розвитку навичок читання

3. Дослідити особливості використання цифрових ресурсів у процесі формування компетенції в читанні.
4. Розробити систему вправ і завдань, спрямованих на формування компетенції в читанні учнів засобами діджитал-медіа.

Об'єктом дослідження є процес формування компетенції в читанні на уроках німецької мови.

Предметом дослідження є процес використання діджитал-медіа у процесі формування компетенції в читанні з німецької мови.

Методи дослідження:

- теоретичний аналіз, що включає вивчення основних понять у науково-педагогічній, психологічній та лінгвістичній літературі, пов'язаних із проблемою формування компетенції в читанні та використання діджитал-медіа в навчанні іноземних мов;
- критичний аналіз, спрямований на дослідження ключових підходів до визначення поняття «компетенція в читанні» та до розгляду ролі цифрових технологій у процесі формування мовленнєвих умінь;
- теоретичний синтез, що передбачає узагальнення та систематизацію отриманих даних, виявлення закономірностей і тенденцій використання діджитал-медіа у формуванні компетенції в читанні;
- моделювання, спрямоване на розроблення системи вправ і завдань для формування компетенції в читанні з використанням діджитал-медіа.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що матеріали дослідження можуть бути використані у практиці викладання німецької мови в закладах загальної середньої освіти.

Робота пройшла апробацію на VII Міжнародній студентській науковій конференції X Всеукраїнській науково-практичній інтернет- конференції «Іноземні мови XXI століття: професійні комунікації та діалог культур» (07

листопада 2025 р., м. Кривий Ріг), де було представлено статті доповіді на тему «Поняття компетенція в читанні на уроках німецької мови» та «Ein Überblick über aktuelle digitale Ressourcen zur Entwicklung von Lesefähigkeiten in deutscher Sprache »

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел (57 найменування, із них – 21 іноземною мовою). Загальний обсяг роботи становить 59 сторінок, з них 51 сторінка основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ДІДЖИТАЛ-МЕДІА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ В ЧИТАННІ

1.1. Поняття «компетенція в читанні» на уроках німецької мови

У сучасній методиці викладання іноземних мов компетенція в читанні посідає центральне місце серед основних видів мовленнєвої діяльності, оскільки саме вона забезпечує глибоке засвоєння мовного матеріалу та формування навичок ефективного спілкування. У процесі читання німецькою мовою учні навчаються розуміти, аналізувати й осмислювати інформацію, розвивають мовне чуття, збагачують словниковий запас і поглиблюють знання про культуру країни, мову якої вивчають.

Для досягнення повноцінного розуміння тексту необхідно поєднання мовних знань, технічних навичок, інтелектуальних умінь і психофізіологічних механізмів, що забезпечують ефективну взаємодію з письмовою інформацією, формують уміння самостійно вчитися та критично мислити. У сучасних наукових дослідженнях компетенція в читанні трактується як багатовимірне утворення, що виходить за межі простого відтворення змісту. В освітній і психологічній літературі дедалі частіше підкреслюється важливість комплексного підходу до її формування, який охоплює не лише мовний аспект, а й когнітивні, емоційні та поведінкові

чинники, що впливають на процес сприйняття й осмислення тексту [24, с. 245].

У цьому контексті важливим є уточнення самого поняття компетенції в читанні та його тлумачення у світовій практиці. Термін «компетенція» (від лат. *competentia* – відповідність, здатність діяти) у сучасній методиці викладання іноземних мов трактується як здатність особи ефективно застосовувати набуті знання, навички та стратегії у процесі реального спілкування. У педагогічній науці він розглядається не лише як наявність певного обсягу знань, а як інтегрований результат освітньої діяльності, що поєднує когнітивні, емоційно-вольові та мотиваційні компоненти [30, с. 120].

Проблемою формування іншомовної компетенції в читанні займалися В. Білик [6], Г. Борецька [7], І. Гаращенко [10], С. Ніколаєва [28], Т. Супрун [34].

Згідно з тлумаченням, поданим у Словнику української мови [33], компетенція означає «глибоке володіння знаннями у певній сфері». У науково-педагогічному дискурсі вона уточнюється як нормативно визначений обсяг знань, умінь і навичок, необхідних для виконання конкретних професійних або освітніх завдань. Так, В. Білик визначає компетенцію як «сукупність вимог, встановлених до результатів навчання або до виконання професійних функцій» [6, с. 214].

Натомість поняття «компетентність» відображає якісний результат оволодіння певною компетенцією. Це показник того, наскільки ефективно особа здатна реалізувати набуті знання та навички у практичній діяльності. Компетентність охоплює не лише когнітивний, а й ціннісно-мотиваційний та рефлексивний компоненти, формуючи цілісну характеристику особистості. І. Гаращенко зазначає, що формування компетентності є результатом не лише засвоєння теоретичних знань, а й активної практичної діяльності, у ході якої

розвивається здатність до саморефлексії та творчого осмислення досвіду [10, с. 78].

Аналогічної позиції дотримується Т. Супрун, визначаючи компетентність як інтегровану якість особистості, що поєднує знання, досвід, установки, емоційно-вольові й мотиваційні аспекти, необхідні для ефективної професійної діяльності [34, с. 12-17].

Отже, компетенція – це певна «рамка» вимог, тоді як компетентність – це реальний рівень їх реалізації, тобто здатність особи діяти ефективно у професійних чи комунікативних ситуаціях [31, с. 110]. У цьому контексті формування іншомовної компетенції в читанні виступає одним із ключових напрямів методики викладання іноземних мов.

Компетенція в читанні визначається як комплексна здатність особистості розуміти, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати тексти різних жанрів і стилів. Вона базується на поєднанні мовних знань, когнітивних умінь і психофізіологічних механізмів, які забезпечують ефективну взаємодію з письмовою інформацією. Згідно з визначенням ОЕСР (Organisation for Economic Co-operation and Development), компетенція в читанні – це здатність «розуміти, використовувати й осмислювати письмові тексти, щоб досягати власних цілей, розвивати знання та брати участь у суспільному житті» [57]. Отже, компетенція в читанні виходить далеко за межі технічного процесу декодування тексту – вона охоплює рефлексію, критичне мислення та здатність використовувати прочитане у реальному контексті [20].

У педагогічній практиці компетенція в читанні вважається не лише метою, а й інструментом навчання. Вона сприяє розвитку інших видів мовленнєвої діяльності, зокрема аудіювання, письма та говоріння. Для ефективного розвитку цієї компетенції розроблено модель рівнів сформованості компетенції в читанні, яка дозволяє оцінювати поступовий

розвиток умінь учнів від базового до високого рівня [7, с. 312]. Авторка виділяє п'ять основних рівнів :

1. Початковий рівень – базові навички розуміння простих текстів і визначення основної думки.
2. Рівень простих зв'язків – уміння співвідносити зміст тексту з власним досвідом і контекстом.
3. Рівень інтеграції – здатність аналізувати структурно складні тексти, визначати підтекст і логічні зв'язки.
4. Рівень детального розуміння – уміння інтерпретувати текст із врахуванням мовних нюансів, оцінювати аргументацію.
5. Експертний рівень – автономне розуміння складних автентичних текстів, критичне мислення й рефлексія.

Ця модель демонструє, що розвиток компетенції в читанні є поетапним і залежить від трьох основних факторів: здатності знаходити інформацію, розуміти її та оцінювати. Таким чином, компетенція в читанні є не лише навчальним результатом, а й універсальним інструментом пізнання, який відкриває нові можливості для інтелектуального, культурного та професійного розвитку особистості [26, с. 138].

Формування комунікативної компетенції в читанні є одним із найважливіших завдань у процесі навчання іноземної мови. Цей процес охоплює не лише розвиток технічних умінь читання, а й формування інтелектуальних і психофізіологічних механізмів, що забезпечують глибоке осмислення письмової інформації [30, с. 120]. Ефективне формування компетенції можливе лише за умови цілісного поєднання трьох компонентів – знань, навичок і вмінь.

До знань належать лінгвістичні, країнознавчі та лінгвокультурні відомості, що дозволяють учневі розуміти не лише лексичне значення слів,

але й соціокультурний підтекст тексту [30, с. 120]. Навички включають техніку читання, тобто швидке й точне розпізнавання графічних символів, автоматизацію лексичних і граматичних структур, розвиток зорової пам'яті та мовної інтуїції. Уміння ж передбачають використання отриманих знань у процесі розуміння тексту: уміння прогнозувати зміст, виокремлювати головну інформацію, робити логічні висновки, критично оцінювати прочитане, узагальнювати дані й застосовувати їх у нових ситуаціях.

Невід'ємною складовою є компенсаційні механізми, які допомагають долати труднощі при зустрічі з невідомою лексикою чи складними граматичними структурами. Учні вчаться здогадуватися про значення слів за контекстом, користуватися синонімами або аналогіями, що сприяє розвитку самостійності у читанні [21, с. 296].

У структурі компетенції в читанні розрізняють декларативні знання (мовні, лінгвокультурні та країнознавчі) і процедурні (соціокультурні, комунікативні), які забезпечують інтеграцію отриманої інформації у мовленнєвий досвід учня [5, с. 590]. Формування цих компонентів створює підґрунтя для розвитку комунікативних стратегій, що дозволяють адекватно інтерпретувати текст і відповідно реагувати на прочитану інформацію.

Важливим чинником у розвитку компетенції в читанні є психофізіологічна основа процесу читання, до якої належать зорове сприйняття, пам'ять, прогнозування та мислення. Читання супроводжується внутрішнім промовлянням, що допомагає закріпити мовний матеріал у свідомості. Зорові рухи очей відбуваються стрибкоподібно (сакадами): читач зупиняє погляд на кількох словах, які сприймаються як єдине смислове ціле. Досвідчені читачі роблять менше фіксацій за рядок, швидше рухаються по тексту і краще утримують інформацію в пам'яті [28, с. 328].

Зі зростанням рівня підготовленості зменшується кількість регресивних рухів очей, тобто повернень до попереднього тексту. Це свідчить про розвиток довготривалої та оперативної пам'яті, яка забезпечує глибше розуміння змісту. У навчальному процесі важливо поступово скорочувати кількість фіксацій та оптимізувати темп читання, формуючи стійку звичку сприймати текст блоками, а не окремими словами.

Семантична обробка інформації під час читання передбачає синхронну роботу кількох когнітивних операцій – аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення та абстрагування. Учень не лише декодує зміст, але й активно співвідносить його зі своїм досвідом, що є ознакою справжнього розуміння тексту.

Окреме місце посідає механізм антиципації – ймовірного прогнозування, коли читач передбачає розвиток думки, зміст наступних речень або логічне завершення висловлювання. Розвиток антиципації сприяє економії розумових зусиль і підвищенню темпу читання. Вона формується через спеціальні вправи, що активізують здатність до мовного передбачення та логічного мислення [13, с. 176].

Мета читання як виду мовленнєвої діяльності полягає в ефективному отриманні потрібної інформації з найменшими часовими витратами. Досвідчений читач здатен змінювати швидкість і стратегії читання залежно від мети – це є свідченням високого рівня сформованості компетенції в читанні. Таким чином, процес формування комунікативної компетенції в читанні передбачає гармонійний розвиток мовних, когнітивних та психофізіологічних умінь, що забезпечують повноцінне сприйняття, осмислення й оцінку іншомовного тексту.

Ефективне навчання читанню передбачає проходження кількох етапів [5]. На підготовчому етапі формуються базові навички: розпізнавання

графічних образів, співвіднесення написаного із звуковим образом, розвиток уваги та короткочасної пам'яті. Особливе значення має створення позитивної мотивації до читання через використання цікавих і автентичних текстів, які відповідають віковим особливостям і пізнавальним інтересам учнів.

Основний етап спрямований на вдосконалення техніки читання - розвиток швидкості, точності та розуміння смислових зв'язків між елементами тексту. Учні вчаться виділяти головну інформацію, робити логічні висновки, прогнозувати зміст і розвиток подій. Важливим є опанування різних стратегій читання: ознайомлювального, пошукового, переглядового та вивчального. Це дає змогу раціонально використовувати час і підвищує ефективність роботи з текстом.

На творчо-аналітичному етапі учні переходять до самостійного опрацювання складних, зокрема автентичних, текстів. Тут розвиваються навички критичного мислення, уміння співвідносити отриману інформацію з власними знаннями, робити самостійні висновки й аргументовано висловлювати власну позицію. Залучення інтерактивних методів – групових дискусій, рольових ігор, проєктних завдань – підвищує мотивацію до читання та сприяє формуванню глибшого розуміння іншомовного тексту.

Розвиток компетенції в читанні неможливий без системного підходу, який поєднує мовну, когнітивну та психофізіологічну складові. Важливо не лише формувати технічні навички, але й стимулювати інтерес до іншомовної культури, навчати критично осмислювати зміст і застосовувати прочитане у власному мовленнєвому досвіді [4, с. 256].

Отже, компетенція в читанні є невід'ємною складовою комунікативної компетентності учнів та основою успішного оволодіння іноземною мовою. Вона забезпечує не лише мовленнєвий розвиток, а й виховує самостійного, мислячого, культурно обізнаного читача, здатного інтегрувати набуті знання у

власну життєву та професійну діяльність. Досягнення високого рівня компетенції в читанні можливе за умов поступового ускладнення навчального матеріалу, цілеспрямованого розвитку мотивації до читання, системного застосування автентичних текстів і сучасних освітніх технологій.

1.2. Діджитал-медія як різновид інформаційних технологій у навчанні німецької мови

Сучасний світ переживає період інтенсивної цифрової трансформації, яка охоплює як національні масштаби, так і окремі інституції, включаючи освітні установи. Дослідження цього процесу набуває надзвичайної актуальності, адже спостерігається активне впровадження digital-технологій у вітчизняних закладах освіти та їх перехід на нові моделі надання освітніх послуг, інтегровані з цифровими процесами.

Діджиталізація являє собою якісно новий тип інформаційних технологій, що не просто інтегруються, а й кардинально змінюють усі сфери сучасного життя. Це явище є наступним етапом світового суспільного розвитку, що прийшов на зміну періодам інформатизації та комп'ютеризації. Воно базується на цифровому поданні інформації, що у масштабах як окремої країни, так і світової економічної та соціальної сфери, веде до зростання економічної ефективності та покращення якості життя [2, с. 139].

У науковому дискурсі проблема діджиталізації ґрунтовно досліджується як українськими, так і зарубіжними фахівцями. Зокрема, А. Доманський [16], О. Грибіненко [13], О. Гусєва [14], С. Легомінова [14], В. Сухонос [35] у своїх працях підкреслюють, що цифрова трансформація є багатовимірним процесом, який охоплює технологічні, економічні, організаційні та соціальні аспекти. Дослідники наголошують, що

діджиталізація передбачає не лише впровадження цифрових інструментів, а й глибоку зміну моделей функціонування установ, розвиток цифрових компетентностей та формування нових форматів взаємодії, що сприяють підвищенню ефективності діяльності в різних сферах суспільства.

О. Гусева та С. Легомінова пропонують розглядати діджиталізацію як глибинну трансформацію, що передбачає проникнення цифрових технологій з метою оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, збільшення продуктивності та посилення комунікаційної взаємодії зі споживачами [14, с. 34].

Схоже трактування пропонує О. Грибіненко, яка також визначає діджиталізацію як трансформаційний процес, що полягає у впровадженні digital-технологій для оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, підвищення продуктивності та поліпшення комунікаційної взаємодії зі споживачами [12, с. 36].

На думку В. Сухонос, діджиталізація - це процес інтеграції цифрових технологічних засобів у всі сфери людської діяльності, що передбачає їхнє поступове переведення в електронний вигляд [35, с. 81].

А. Доманський, Л. Лігоненко та А. Хріпко наголошують, що діджиталізація є невід'ємним етапом розвитку сучасної системи освіти. Вона спрямована на спрощення та прискорення роботи з великими обсягами навчальної інформації, автоматизацію окремих елементів освітнього процесу, розширення комунікаційних можливостей між учасниками навчання та підвищення ефективності взаємодії між закладами освіти, педагогами й здобувачами [16.].

Таким чином, узагальнюючи різні підходи, діджиталізація може бути розглянута в трьох основних контекстах (див. Рис. 1.2.). Ця багатоаспектність підкреслює її всеосяжний вплив на суспільство та економіку [36].

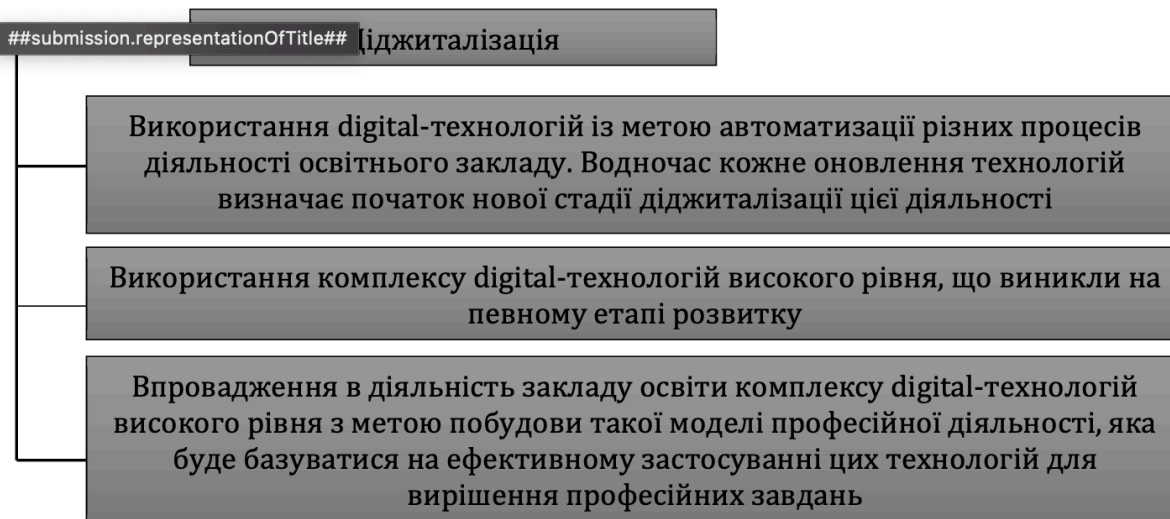

Рис .1.2. Основні контексти розгляду процесу діджиталізації

У сучасному освітньому контексті, де діджитал-медіа посідають чільне місце, особливої уваги заслуговує феномен цифрового читання. Ця діяльність суттєво відрізняється від традиційного ознайомлення з друкованими текстами, особливо коли йдеться про вивчення іноземних мов [44]. Діджитал-медіа охоплюють розмаїття технологічних рішень та інструментів, що застосовуються для створення, дистрибуції та споживання контенту в цифровій формі. Їхня інтеграція в освіту тісно пов'язана з концепцією електронного навчання, яку Європейська Комісія визначає як процес використання новітніх мультимедійних та мережевих технологій для підвищення освітнього рівня, забезпечення легшого доступу до інформації та підтримки взаємодії на відстані [22]. Серед широкого спектру діджитал-медіа, що знаходять застосування у педагогічній практиці, можна виокремити соціальні платформи, інструменти для онлайн-інструктажу, вебресурси, інтернет-сайти, засоби електронної комунікації (наприклад, пошта), комп'ютерні програми, електронні ігри, мобільні гаджети та

спеціалізовані освітні додатки [37]. Ці інструменти дозволяють створювати багатомодальні навчальні простори, об'єднуючи текстові елементи, графіку, аудіо- та відеоматеріали, а також гіпермедіа.

Характеристики цифрового середовища для читання надають унікальні можливості, зокрема практично необмежений доступ до оригінальних текстів іноземною мовою. Водночас, цифрові матеріали можуть демонструвати різний рівень лінійності: від послідовних наративів, аналогічних друкованим виданням, до гіпертекстових структур, які дозволяють користувачеві самостійно обирати траєкторію навігації [27, с. 164]. Візуальне оформлення сторінок, наявність інтерактивних компонентів, рекламних блоків та гіперпосилань може суттєво впливати на здатність сприймати інформацію та підтримувати увагу. Важливою перевагою є вбудовані цифрові інструменти – електронні словники, перекладачі, функції нотування чи виділення тексту, які значно спрощують процес розуміння та взаємодії з матеріалом [45].

Ефективність цифрового читання також залежить від індивідуальних характеристик читачів, серед яких – їхній рівень володіння цільовою мовою та вже сформовані навички читання. Важливу роль відіграють суб'єктивне усвідомлення власної компетентності, внутрішній локус контролю (тобто, ступінь віри у власну здатність впливати на результат) та самоідентифікація як особи, що успішно читає іноземною мовою. До того ж, фонові знання – як предметні, так і загальні лексичні та світоглядні - значною мірою визначають здатність читача ефективно працювати з цифровими текстами [40]. Хоча регулярна практика цифрового читання іноземною мовою сприяє формуванню специфічних стратегій, варто зазначити, що зростання їхнього використання не завжди корелює з автоматичним покращенням розуміння прочитаного [39]. Цей факт підкреслює комплексний характер цифрового

читання та необхідність цілеспрямованого розвитку відповідних когнітивних навичок.

Впровадження діджитал-медіа в освітню практику, особливо у сфері вивчення іноземних мов, відкриває значні психолого-педагогічні переваги. Ці засоби спроможні трансформувати навчальний процес, надаючи йому інтерактивності, підвищеної доступності та індивідуальної спрямованості [56].

Ключові педагогічні вигоди від застосування цифрових медіа включають суттєве підвищення освітньої якості. Вони значно спрощують доступ до навчальних матеріалів та послуг, сприяючи налагодженню дистанційної взаємодії та обміну знаннями між учасниками освітнього процесу [2, с. 128]. Це дає змогу освітнім установам виходити за рамки традиційного класного навчання, пропонуючи гнучкіші та різноманітніші формати. Крім того, цифрові медіа сприяють активному розвитку інформаційно-комунікаційних компетенцій, що є надзвичайно важливим у сучасному цифровому світі. Учні опановують навички ефективної роботи з інформацією: її збереження, поширення та актуалізації [8].

Процес навчання стає більш динамічним завдяки посиленню активної участі та інтерактивності. Цифрові платформи заохочують учнів створювати та ділитися власним контентом, брати участь у дискусіях, коментувати та оцінювати роботи інших, що значно підвищує їхню залученість до навчання та сприяє глибшому осмисленню матеріалу [8, с. 143]. Мультимедійність, інтерактивність та можливості персоналізації контенту безпосередньо впливають на зростання внутрішньої мотивації до навчання, роблячи його більш захопливим та привабливим [12].

Не менш важливою є здатність діджитал-медіа прискорювати процес опанування мови. Вони надають реалістичні та контекстуалізовані сценарії

для мовленнєвої практики, що може значно інтенсифікувати процес засвоєння, дозволяючи вдосконалювати всі чотири ключові мовні навички - говоріння, аудіювання, письмо та читання – через інтерактивні завдання, віртуальні симуляції та спеціалізовані інструменти.

З психологічної перспективи, дослідження вказують на позитивний вплив діджитал-медіа на емоційний стан учнів. Зокрема, їхнє використання у вивченні іноземної мови може істотно знизити рівень тривожності серед учнів [14]. Цей аспект є критично важливим для осіб, які відчують стрес у традиційних навчальних умовах або при використанні нової мови, створюючи для них більш комфортне та впевнене навчальне середовище.

У сучасному освітньому просторі цифрові ресурси відіграють центральну роль у вдосконаленні компетенції в читанні, особливо коли йдеться про вивчення німецької мови. Ці інструменти охоплюють широкий спектр можливостей, від структурованих програм до автентичних медіаматеріалів, адаптованих до різних рівнів знань [23].

Одним із показових прикладів практичного використання цифрових інструментів є проєкт "LesePfad". Він надає електронні пакети для читання, спеціально розроблені для цілеспрямованого формування читацьких навичок, пропонуючи диференціацію за рівнями складності. Така гнучкість дозволяє адаптувати навчальний матеріал до індивідуальних потреб кожного учня, забезпечуючи ефективне прогресування [41].

Серед найбільш відомих та широко застосовуваних платформ для опанування німецької мови, які демонструють високий потенціал у контексті розвитку мовленнєвих компетентностей, формування автономії учня та реалізації принципів інтерактивного й комунікативного навчання, варто виділити *Lerne Deutsch mit Dani* та *Lingua.com*. Ресурс *Lerne Deutsch mit Dani* орієнтований на поетапне та всебічне формування лінгвістичних навичок

через поєднання відео-, аудіо- та текстового контенту. Його основна особливість полягає у використанні натурального мовного середовища: автор сайту, викладач німецької мови, подає матеріал у живій, емоційно насиченій формі, що полегшує сприйняття та засвоєння лексико-граматичних структур [49]. Відеоуроки супроводжуються прикладами мовленнєвих ситуацій, поясненнями граматичних явищ і вправами на закріплення. Завдяки цьому відбувається природне формування аудитивної компетенції, удосконалюються вимовні навички та розвивається вміння розуміти автентичну німецьку мову на слух.

Крім того, *Lerne Deutsch mit Dani* сприяє індивідуалізації навчання. Учні можуть самостійно обирати теми, які відповідають їхньому рівню та інтересам, повторювати матеріал необмежену кількість разів, контролювати власний темп навчання. Такий формат відповідає принципам автономного навчання, оскільки залучає учнів до активної самостійної діяльності, формує відповідальність за власний результат і стимулює мотивацію до подальшого вдосконалення мовних умінь.

Інший ресурс – *Lingua.com* – є структурованою платформою для тренування навичок читання, розуміння тексту та лексико-граматичної грамотності. Сайт пропонує адаптовані тексти, що охоплюють широке коло тем побутового та соціокультурного змісту. Після кожного тексту користувачеві пропонуються інтерактивні завдання: запитання з множинним вибором, тести на розуміння змісту, вправи на заповнення пропусків. Такий підхід забезпечує системну роботу над розвитком компетенції в читанні, а також дозволяє здійснювати самоперевірку та миттєво отримувати зворотний зв'язок [48].

Матеріали *Lingua.com* диференційовані за рівнями володіння мовою, що робить їх придатними для використання як на початковому, так і на

середньому етапах навчання. Завдяки цьому ресурс може бути інтегрований у навчальний процес як допоміжний інструмент для відпрацювання лексики, розвитку навичок розуміння текстів, підготовки до іспитів чи формування навичок самостійного читання. Крім того, платформа сприяє формуванню когнітивних умінь – аналізу, синтезу, узагальнення інформації – що є ключовими для розвитку критичного мислення в процесі вивчення мови.

Доповнити роботу з цими платформами допомагає Quizlet – онлайн-інструмент для тренування лексики. Він дає змогу створювати набори карток зі словами, перекладом і зображеннями, використовувати різні режими навчання та ігрові форми повторення. Завдяки цьому учні активно закріплюють вивчений матеріал, розвивають навички самоконтролю й підвищують мотивацію до навчання [50].

Авторитетні освітні установи, такі як Goethe-Institut, що мають багаторічний досвід у викладанні німецької мови, активно інтегрують цифрові формати у свою діяльність. Їхні онлайн-курси та віртуальні бібліотеки містять великий обсяг автентичних матеріалів для читання – від адаптованих текстів до сучасної німецької літератури та публіцистики, які часто доповнюються інтерактивними вправами та тестами [46].

Подібні можливості пропонує і Deutsche Welle (DW) - Learn German, яка надає актуальні новини, статті та спеціально розроблені навчальні матеріали для різних мовних рівнів. Це дозволяє учням працювати з поточними текстами, розширюючи свій лексичний запас та поглиблюючи розуміння контексту [47].

Для повнішого занурення в німецькомовний медіа-простір активно використовуються онлайн-версії провідних видань, наприклад, "Die Zeit". Доступ до оригінальних публіцистичних текстів цього видання є ключовим для розвитку академічного та професійного читання. Платформи, подібні до

Deutsch.info, також надають комплексні навчальні ресурси, що охоплюють граматику, лексику та, безумовно, аспекти читання, часто з інтегрованими вправами та поясненнями.

У сучасній методиці викладання іноземних мов дедалі більшого значення набуває використання інтерактивних цифрових інструментів, зокрема таких додатків, як LearningApps та Padlet. Ці платформи сприяють активізації навчального процесу, розвитку компетенції в читанні, комунікативних умінь і критичного мислення. LearningApps дає змогу створювати інтерактивні вправи різних типів - від вікторин до завдань на встановлення відповідностей, що стимулює мотивацію учнів і забезпечує індивідуалізацію навчання [51].

Padlet, у свою чергу, є зручним середовищем для спільної роботи, обміну ідеями та створення віртуальних «дошок», на яких учні можуть розміщувати тексти, зображення або відео. Використання цих додатків сприяє формуванню цифрової компетентності та забезпечує інтерактивність і гнучкість навчального процесу в умовах онлайн-освіти [52].

Андреас Гольд, відомий німецький експерт у галузі цифрового читання, у своїх інтерв'ю акцентує, що майбутнє розвитку компетенції в читанні нерозривно пов'язане з подальшим інтегруванням цифрових медіа [38]. Це стосується не лише спеціалізованих освітніх платформ, а й використання повсякденних цифрових ресурсів, таких як новинні сайти, блоги та соціальні мережі, які пропонують автентичний мовний матеріал. Хоча можливості цифрових платформ, навіть у початковій школі, є значними, їхнє застосування вимагає продуманого та методично обґрунтованого підходу.

Особливою популярністю користуються ресурси, що надають адаптовані тексти для різних рівнів володіння мовою, включають інтерактивні завдання на перевірку розуміння прочитаного та забезпечують

миттєвий зворотний зв'язок. Вони допомагають учням розвивати швидкість читання, вміння виділяти ключову інформацію та критично оцінювати джерела. Таким чином, цифрові ресурси еволюціонують з допоміжних інструментів на фундаментальну складову сучасного процесу навчання читання німецькою мовою.

Незважаючи на численні переваги, інтеграція діджитал-медіа в освітній процес також породжує низку викликів, що вимагають уважного аналізу та розробки адекватних стратегій. Розуміння цих складнощів є критично важливим для ефективного та відповідального використання цифрових інструментів у навчанні.

Серед головних викликів слід зазначити потребу в освоєнні додаткових когнітивних навичок та стратегій. Цифрове середовище вимагає від учнів не лише ґрунтовних знань предметної області, а й специфічних компетенцій, таких як навігація, вміння критично оцінювати інформацію та ефективно управляти потоками даних у нелінійних текстах. Це може створювати додаткове навантаження, особливо для тих, хто не має значного досвіду взаємодії з цифровими джерелами [43]. Існують також ризики перевантаження когнітивної системи та зниження здатності до концентрації уваги. Візуально насичений дизайн веб-сторінок, значна кількість гіперпосилань, мультимедійні вставки та рекламні матеріали можуть відволікати увагу учнів, перевантажувати робочу пам'ять і, як наслідок, уповільнювати швидкість читання та засвоєння інформації [32]. Це може призвести до того, що учні "загубляться" в інформаційному потоці або пропустять ключові деталі через зовнішні відволікаючі фактори. Ще однією важливою проблемою є оцінка якості та достовірності інформаційних джерел.

У цифровому просторі циркулює величезна кількість інформації різного рівня достовірності, тому учні повинні розвивати критичне мислення та навички перевірки джерел, щоб відрізнити надійну інформацію від сумнівної або такої, що містить елементи маніпуляції [44].

Водночас, ці виклики відкривають і значні перспективи для подальшого розвитку та вдосконалення освітніх практик із застосуванням діджитал-медіа. Існує величезний потенціал для підвищення ефективності розуміння прочитаного. За умови грамотної організації та належної методичної підтримки, цифрові середовища здатні суттєво підсилювати та поглиблювати розуміння тексту. Вони можуть підвищувати мотивацію учнів та заохочувати їх до роботи зі складнішими та об'ємнішими матеріалами, ніж це традиційно можливо [25].

Також можлива інтеграція адаптивних навчальних інструментів. Вбудовані цифрові засоби, такі як інтегровані словники, перекладачі або системи підказок, можуть ефективно компенсувати недостатність знань або труднощі у розумінні, надаючи учням індивідуалізовану підтримку в реальному часі.

Для досягнення максимальної ефективності використання діджитал-медіа в освіті необхідні подальші дослідницькі ініціативи. Важливо зосередитися на вивченні унікальних можливостей цифрових медіа, особливо у контексті вивчення другої мови. Крім того, слід обов'язково враховувати перспективу викладачів – їхні потреби, виклики та методичні стратегії для інтеграції цифрових інструментів. Розширення сфери та різноманітності дослідницьких підходів сприятиме розробці більш ефективних та науково обґрунтованих методик навчання. Це підкреслює, що діджитал-медіа є динамічною та багатообіцяючою сферою для впровадження інноваційних освітніх рішень [44].

Висновки до першого розділу

Перший розділ був присвячений теоретичним основам формування компетенції в читанні та ролі діджитал-медіа у процесі її розвитку під час навчання німецької мови. В результаті дослідження були розглянуті ключові поняття компетенції та компетентності, структура компетенції в читанні, її психолого-педагогічні особливості, а також можливості цифрових технологій для підвищення ефективності навчання читанню.

З'ясовано, що поняття «компетенції в читанні» виходить за межі механічного відтворення тексту і включає здатність особистості розуміти, інтерпретувати, оцінювати та використовувати письмову інформацію відповідно до власних потреб і цілей спілкування. Компетенція в читанні охоплює знання мовної системи, навички техніки читання, уміння прогнозування змісту та розуміння контексту, а також психофізіологічні механізми сприйняття, що забезпечують усвідомлене опрацювання тексту.

Доведено, що поняття компетенція і компетентність мають відмінне значення. Компетенція трактується як система теоретичних знань, умінь і навичок, які визначають навчальні цілі, тоді як компетентність характеризує практичну здатність застосовувати ці знання у реальних комунікативних ситуаціях. Таким чином, компетенція в читанні є базисом, а читацька компетентність – її практичним втіленням у процесі взаємодії з текстом.

Визначено, що процес формування компетенції в читанні має поетапний характер і передбачає розвиток технічних, лексико-граматичних, когнітивних і рефлексивних умінь. Особливу увагу приділено ролі психофізіологічних механізмів читання – антиципації, мовної здогадки,

зорової пам'яті та внутрішнього промовляння, які забезпечують глибоке розуміння змісту тексту.

Було встановлено, що використання діджитал-медіа створює нові можливості для ефективного формування компетенції в читанні. Цифрові ресурси, такі як *Lerne Deutsch mit Dani*, *Lingua.com*, *Deutsche Welle*, *Goethe-Institut*, *Quizlet*, *LearningApps* і *Padlet*, сприяють розвитку навичок роботи з автентичними текстами, формують уміння самостійного пошуку та аналізу інформації, підвищують мотивацію та інтерес до вивчення мови.

Доведено, що діджитал-медіа забезпечують інтерактивність, мультимедійність і персоналізацію навчального процесу, сприяють формуванню інформаційно-комунікаційної та міжкультурної компетентності учнів. Водночас було виявлено, що їх використання потребує розвитку навичок критичного мислення, медіаграмотності та здатності оцінювати достовірність інформаційних джерел.

З'ясовано, що діджитал-медіа мають не лише дидактичний, але й психологічний ефект: вони знижують рівень тривожності під час читання іншомовних текстів, сприяють формуванню впевненості у власних силах і створюють умови для індивідуалізації навчання.

Дослідження показало, що формування компетенції в читанні у поєднанні з діджитал-медіа сприяє комплексному розвитку мовних, когнітивних та соціокультурних умінь учнів.

Таким чином, перший розділ закладає теоретичне підґрунтя для подальшого дослідження практичних аспектів використання діджитал-медіа у процесі формування компетенції в читанні, що розглядається у другому розділі кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 2

ВИКОРИСТАННЯ ДІДЖИТАЛ-МЕДІА В СУЧАСНІЙ МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

2.1. Застосування цифрових ресурсів у процесі формування компетенції в читання на уроках німецької мови

Як зазначалося у першому розділі, формування компетенції в читанні в процесі вивчення німецької мови – це не одномоментний акт, а поступовий, багаторівневий процес, який охоплює засвоєння техніки читання, розвиток когнітивних механізмів розуміння тексту, формування компенсаторних стратегій і вищих умінь інтерпретації та критичного осмислення прочитаного. Основою цього процесу є розвиток психофізіологічних механізмів, про які йшлося у теоретичній частині: зорового сприйняття, пам'яті, уваги, внутрішнього промовляння, антиципації та мовної здогадки. У сучасних умовах ці процеси ефективно реалізуються завдяки цифровим ресурсам, що поєднують автентичні тексти, мультимедіа й інтерактивні методи роботи.

Згідно з Державним стандартом сформульовані державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів з іноземної мови. На початковому етапі навчання, коли учні лише ознайомлюються з німецьким алфавітом, основним завданням є формування правильної артикуляції, зорового сприйняття графем і звуків, а також розвиток уваги та слухової пам'яті [15]. Для цього ефективним є використання навчальних модулів Deutsche Welle -

Start mit dem Alphabet. Учитель демонструє учням інтерактивний відеоролик, у якому диктор вимовляє літери алфавіту з відповідними словами-прикладми (А - Apfel, В - Ball, С - Computer тощо) (Рис.2.1.). Учні повторюють звуки за диктором, спостерігаючи на екрані відповідні літери. Потім вони виконують вправу, у якій необхідно співвіднести звук і букву або вставити пропущену літеру у слові. (Рис.2.2.) Такий формат завдань дозволяє одночасно активізувати зоровий, слуховий і моторний аналізатори, формуючи правильний графо-фонемний зв'язок, що, як зазначалося у першому розділі, є базовим психофізіологічним механізмом читання.

Рис. 2.1. Приклад відеоролика

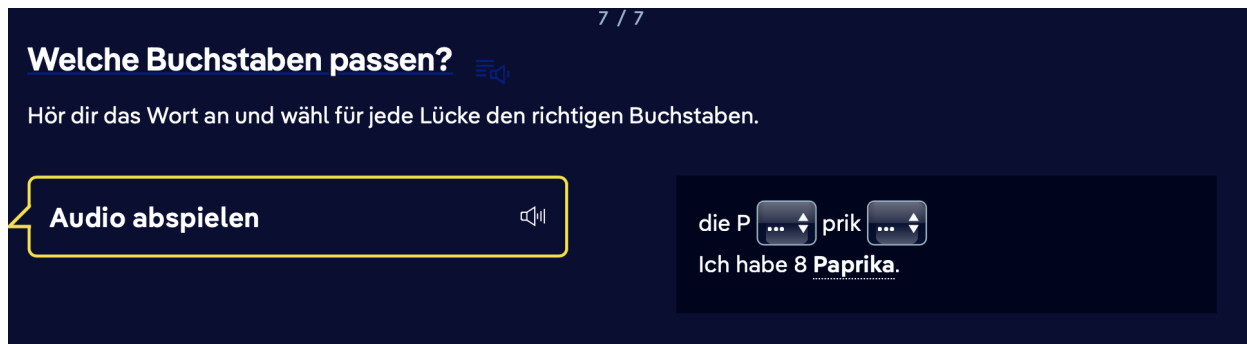

Рис. 2.2. Приклад вправи

Далі учні переходять до етапу читання вголос. На уроці вчитель демонструє короткі слова або прості речення з модуля „*Das Alphabet lernen*“. Учні по черзі читають уголос, а вчитель коригує вимову, звертаючи увагу на довготу та короткість голосних, дзвінки та глухі приголосні. Поступово читання вголос переходить у читання про себе – учитель пропонує учням мовчки прочитати знайомі слова та показати їх на екрані. Таким чином формується навичка внутрішнього промовляння та візуального сприйняття слова, що є основою подальшого розвитку техніки читання.

На цьому етапі учні починають працювати з короткими текстами з [Lerne Deutsch mit Dani](#), наприклад „*3 Personen*“. Учитель добирає короткий текст, знайомить учнів із темою, демонструє заголовок і зображення, спонукаючи передбачити зміст (Рис.2.3.). Потім учні читають текст уголос або мовчки, а після цього слухають аудіоверсію. Такий прийом активізує внутрішню антиципацію, допомагає співвідносити друковану та звукову форми слова. Після прослуховування учні виконують завдання на перевірку розуміння: визначають правильну послідовність речень, знаходять у тексті ключові слова, відповідають на запитання за змістом, або вставляють пропущені слова.

Lückentext: 3 Personen

•Hallo Andrea!

Hallo Markus!

•Wie ____ es dir? Das ist Sabine.
Sie ____ meine Freundin. Kennst du sie?

Nein, ich ____ sie nicht. Hallo Sabine, ich heiÙe Andrea.

*Hallo Andrea!

Markus ____ Sabine, wollen wir zusammen einen Kaffee ____ ____?

•*Ja, gerne.

Рис. 2.3. Приклад завдання до тексту

У такий спосіб формується перший рівень компетенції в читанні - технічне розуміння, що охоплює вміння розпізнавати слова, правильно вимовляти їх, сприймати інформацію цілісно та концентрувати увагу під час читання.

Поступово робота переходить до другого рівня, який у теоретичній частині визначено як рівень смислового розуміння. На цьому етапі головним завданням є розвиток уміння усвідомлено сприймати зміст тексту, встановлювати логічні зв'язки, виділяти головну думку та узагальнювати інформацію. Ефективним засобом цього етапу є використання платформи Lingua.com де подані автентичні тексти різних жанрів і рівнів складності. Учитель обирає текст, наприклад „Meine Familie“, і пропонує учням прочитати його на екранах планшетів або комп'ютерів. Після першого ознайомлювального читання учні виконують інтерактивне завдання – «Ordne

die Absätze in die richtige Reihenfolge». Така діяльність сприяє формуванню логічного мислення, розвиває когнітивні процеси аналізу та синтезу.

Після виконання завдання система надає зворотний зв'язок: показує правильні відповіді, виділяє помилки, пропонує короткі пояснення. Учні мають можливість повторити спробу, що активізує процес самокорекції. Вчитель обговорює з класом зміст тексту, ставить запитання на встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Таким чином формується другий рівень компетенції в читанні – смислове розуміння, яке поєднує когнітивну активність із розвитком мовної здогадки та вміння працювати з контекстом.

На третьому етапі формування компетенції в читанні учні переходять до глибшої роботи з текстом, коли важливо навчитися інтерпретувати, оцінювати та зіставляти інформацію. Тут ефективним є використання ресурсу Goethe-Institut Online-Kurse, який поєднує тексти з культурологічним наповненням та інтерактивні завдання. Наприклад, під час роботи з матеріалом „Feste in Deutschland“ учні читають текст, потім виконують вправи на вибір інформації, заповнення пропусків, визначення ставлення автора. Після цього вчитель організовує групове обговорення: учні порівнюють німецькі традиції з українськими, визначають спільні риси та відмінності. У такий спосіб формується соціокультурний компонент компетенції в читанні, адже учні вчаться співвідносити зміст тексту з культурним контекстом. Як зазначалося у першому розділі, цей компонент є невід'ємною складовою комунікативної компетентності, оскільки забезпечує розуміння іншомовного світу не лише на мовному, а й на культурному рівні.

Паралельно з роботою над розумінням тексту важливим залишається розвиток компенсаторних і стратегічних умінь. У цьому контексті ефективним є використання інтерактивного сервісу LearningApps. Учитель створює вправи до тексту, з яким учні вже працювали, наприклад „Freizeit in

Deutschland“. Учні повинні обрати правильний заголовок до кожного абзацу, знайти синоніми або співвіднести висловлювання з його автором. Програма автоматично перевіряє відповіді, відображає правильні варіанти, що мотивує учнів до повторного виконання завдання. У процесі такої діяльності розвиваються стратегічні вміння пошуку інформації, мовна здогадка та навички самоконтролю. Як наголошувалося у першому розділі, саме компенсаторні механізми дозволяють учневі долати мовні бар'єри, що є показником переходу до вищих рівнів компетентності.

На етапі формування критичного та рефлексивного рівня компетенції в читанні особливу роль відіграють ресурси Padlet і Quizlet, які забезпечують розвиток умінь аналізувати, узагальнювати та оцінювати прочитане. Після ознайомлення зі статтею „Digitalisierung in der Schule“ на Deutsche Welle учні створюють у Padlet віртуальну дошку, де залишають свої коментарі, цитати з тексту, запитання до автора або короткі рефлексії. На уроці відбувається обговорення: учні аргументують власні позиції, зіставляють різні думки, роблять висновки. Така робота сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних і комунікативних умінь, а також формує внутрішню мотивацію до читання, адже учень стає активним учасником процесу осмислення тексту.

Ресурс Quizlet використовується як інструмент самостійного закріплення лексики після прочитання текстів. Учні створюють власні набори електронних карток, куди заносять нові слова, вирази або ключові фрази з текстів, наприклад із LesePfad або Goethe-Institut. Вони тренуються у різних режимах (“Learn”, “Test”, “Match”), контролюють власний прогрес, що сприяє розвитку автономності, самодисципліни та самоконтролю. Як підкреслювалося у першому розділі, автономність є завершальним етапом формування компетенції і читанні, оскільки передбачає здатність учня організувати власну діяльність і здійснювати самооцінку результатів.

Отже, використання цифрових ресурсів на уроках німецької мови забезпечує комплексний розвиток усіх компонентів компетенції в читанні, визначених у теоретичній частині. Deutsche Welle формує технічні навички читання, розвиває психофізіологічні механізми - увагу, пам'ять, внутрішнє промовляння та антиципацію; LesePfad і Goethe-Institut Online розвивають когнітивні процеси аналізу, синтезу й узагальнення; LearningApps сприяє формуванню компенсаторних і стратегічних умінь; Padlet стимулює критичне мислення та комунікативну взаємодію; Quizlet забезпечує автономність і саморефлексію. Усі ці елементи інтегруються у єдину методичну систему, що забезпечує поетапне формування компетенції в читанні – від елементарних технічних навичок до рівня критичного осмислення й самостійного аналізу текстів.

Таким чином, цифрові ресурси не лише урізноманітнюють навчальний процес, а й створюють інтелектуально насичене освітнє середовище, у якому формування компетенції в читанні відбувається природно, динамічно та результативно. Це відповідає сучасним вимогам іншомовної освіти, де учень виступає не пасивним споживачем інформації, а активним дослідником, здатним самостійно орієнтуватися в іншомовному інформаційному просторі, критично мислити й ефективно комунікувати.

2.2. Систематизація вправ та завдань, спрямованих на формування компетенції в читанні на уроках німецької мови

Сучасний етап розвитку освіти характеризується активною інтеграцією цифрових технологій, що відкриває нові можливості для організації навчальної діяльності, зокрема у процесі формування компетенції в читанні з німецької мови. Як було з'ясовано у теоретичній частині дослідження,

діджитал-медіа сприяють підвищенню мотивації, інтенсифікації навчального процесу та забезпечують індивідуалізацію навчання. У цьому контексті практичний компонент дослідження спрямований на реалізацію компетентнісного підходу через систему комплексних вправ, що поєднують традиційні методи читання з інтерактивними цифровими інструментами.

Формування компетенції в читанні у процесі вивчення німецької мови як другої іноземної у 5–6 класах є одним із ключових завдань сучасної іншомовної освіти. Цей етап - перший і другий рік навчання – закладає основу для подальшого розвитку навичок сприйняття, розуміння і тлумачення іншомовних текстів. Згідно з загальноєвропейськими Рекомендації з мовної освіти, учні перебувають на рівні А1, що передбачає оволодіння базовими стратегіями читання, розпізнавання знайомих слів і фраз, розуміння коротких текстів у межах знайомої тематики [18, с. 273].

Оскільки німецька мова виступає другою іноземною після англійської, природно виникає явище міжмовної інтерференції, тобто перенесення особливостей першої іноземної мови на другу. Найчастіше це проявляється у вимові (зокрема у відтворенні звуків [ʃ], [x], [ç], [r]), у неправильному читанні наголосу, а також у спробах осмислювати граматичні структури німецької через англійські аналогії. Подолання цього впливу здійснюється через цілеспрямовану роботу з артикуляцією, порівняння фонетичних явищ, пояснення морфологічних закономірностей і впровадження багатоканальних методик – поєднання зорових, слухових і моторних прийомів.

Розроблена система вправ передбачає поступовий перехід від формування техніки читання до усвідомленого розуміння змісту тексту. Усі вправи мають трьохетапну структуру: підготовчий етап (до тексту), етап активного читання (під час роботи з текстом) і рефлексивно-контрольний етап (після читання). Такий підхід забезпечує формування в учнів не лише

механічних навичок декодування слів, а й аналітичного мислення, необхідного для розуміння та інтерпретації змісту.

На першому році навчання (5 клас) основна увага приділяється формуванню правильної техніки читання, артикуляційної бази, розпізнаванню звуків, буквосполучень, а також розвитку зорового словника. Використання діджитал-медіа – інтерактивних платформ LearningApps, Quizlet, Padlet – сприяє автоматизації цих навичок і підвищенню мотивації учнів.

Тематична база: Wir lernen Deutsch – erste Schritte. Meine Familie und mein Tag (Базові, особистісні теми).

5 Клас: Інтерактивна Гра «Das Laut-Training» (Звуковий Тренажер)

Завдання : Akzent-Kontrolle (Контроль Наголосу)

- Учитель демонструє коротке відео з правильним відтворенням звуків [ʃ] і [ç], учні порівнюють із англійськими звуками [ʃ] у слові *ship* і [tʃ] у слові *chocolate* (<https://youtube.com/shorts/0RIEfeQH8ZE?si=jM4qK1qGgxjQqNw0>) (Рис.2.2.1.).

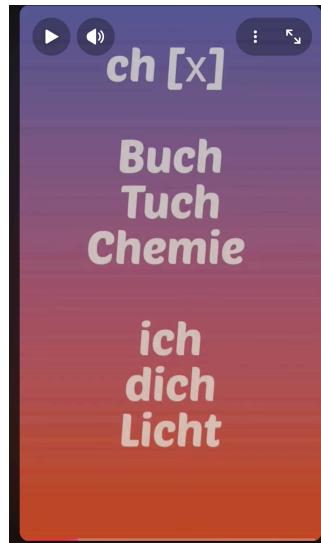

Рис.2.2.1. Приклад вправи

- Учні вголос читають слова а вчитель записує на диктофон: Schule, Vater, Mutter, spielen, lesen, Deutsch, Familie.
- Після, учні слухають і повторюють, фіксуючи власні помилки.

Завдання спрямовано на формування правильної артикуляційної та ритміко-інтонаційної бази читання. Оскільки німецька мова має переважно фіксований наголос на першому складі (окрім слів з відділюваними та невідділюваними префіксами), відпрацювання цього правила на рівні слова сприяє зниженню фонетичних помилок. Це є ключовим для техніки читання вголос і опосередковано допомагає у слуховому розпізнаванні (аудіюванні) слів, що створює міцний слухомоторний зв'язок.

Завдання : Die schwierigen Laute (Складні Звуки)

- Вчитель нагадує правильну вимову складних звуків «ch» (як у слові «ich») і «sch» (як у слові «Schule»).

- Діти розподіляють слова на склади за допомогою сайту: <https://learningapps.org/> (Рис.2.2.2.).

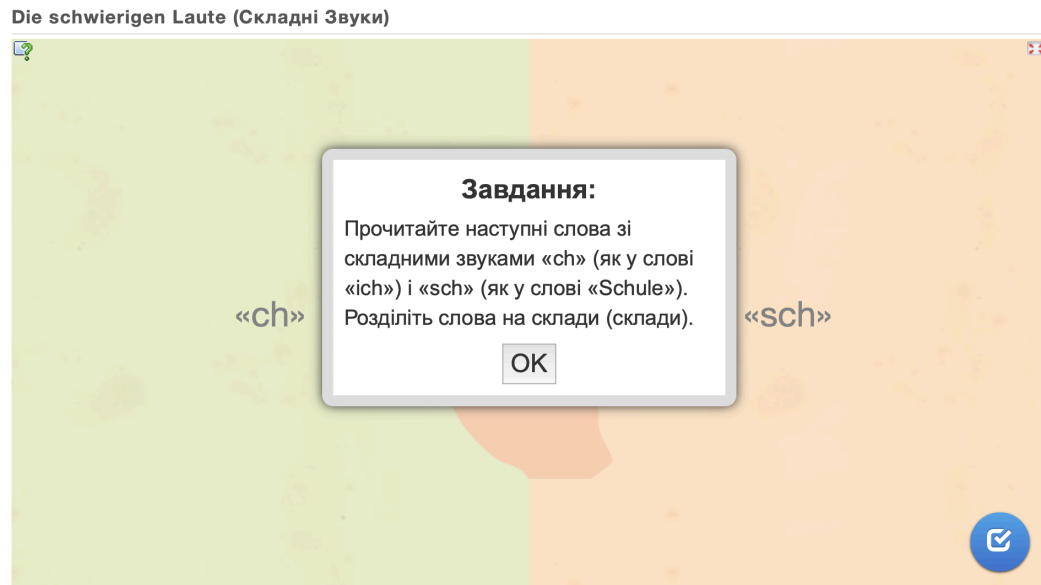

Рис. 2.2.2. Приклад вправи

- Обговорення підсумків та закріплення.

Ця вправа безпосередньо працює над технікою читання через відпрацювання складних буквосполучень, які часто є джерелом помилок. Розбивка на склади є методичним прийомом, який допомагає уповільнити читання для точного фонетичного відтворення. Це забезпечує поліпшення слухомоторної координації і є передумовою для згортання внутрішнього промовляння при переході до читання про себе.

Завдання : Das Bild-Wort-Paar (Пара Малюнок-Слово)

- Учитель активує базову лексику за темою (наприклад, *Apfel*, *Buch*, *Katze*), демонструє інтерфейс Quizlet (режим "Flashcards" або "Заучування") і ставить чітку мету: з'єднати малюнок і слово. Учні

швидко переглядають малюнки, щоб спробувати припустити відповідні німецькі слова (антиципація).

- Учні в Quizlet
(<https://quizlet.com/ua/1099317615/das-bild-wort-paar-flash-cards/?new>)

послідовно дивляться на малюнок і знаходять правильне німецьке слово зі списку (*Ball, schreiben, Katze, Buch, trinken*), записуючи його. Вони активно використовують функцію перегортання картки для миттєвої самоперевірки, формуючи прямий асоціативний зв'язок (Bild-Wort) (Рис.2.2.3.).

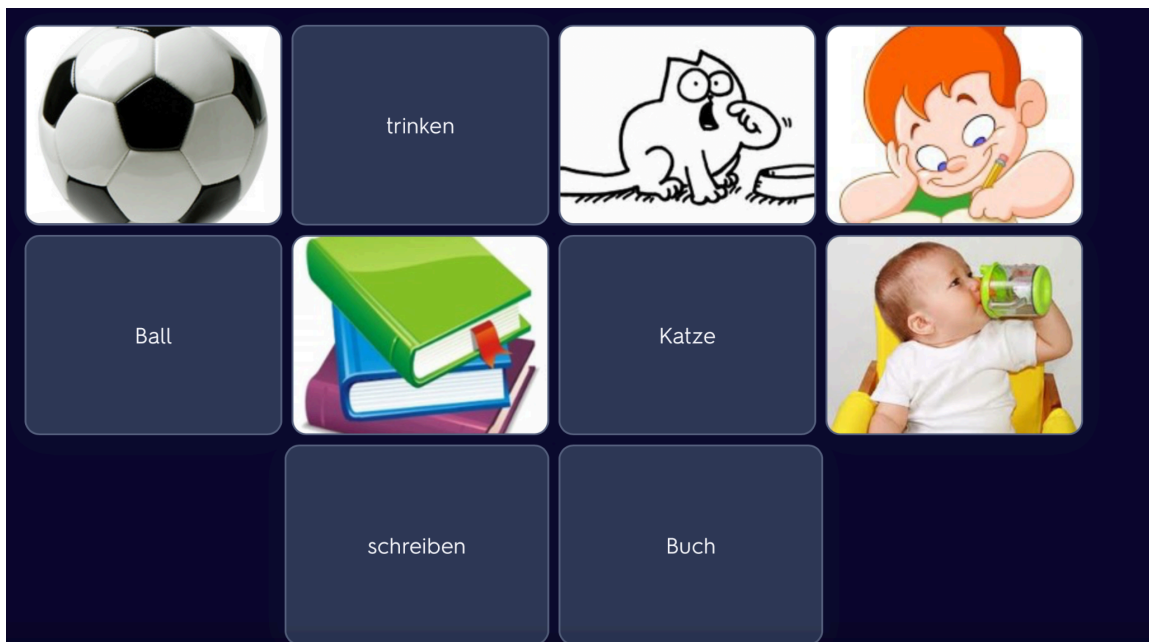

Рис. 2.2.3. Приклад вправи

- Учитель закріплює матеріал, пропонуючи учням швидко показати жестом або малюнком назване слово (переведення лексики в активний запас). Учні контекстуалізують слова, що залишилися (наприклад, schreiben, trinken), створюючи з ними короткі фрази. На завершення

відбувається рефлексія щодо ефективності візуальної методики запам'ятовування.

Завдання спрямоване на автоматизацію розпізнавання найбільш частотних лексичних одиниць, тобто на формування «зорового словника». Воно створює міцний зв'язок між графічним образом слова та його значенням, оминаючи етап перекладу. Це є ключовим для підвищення швидкості читання (зменшення фіксацій) і забезпечення плавності розуміння.

З метою розвитку техніки читання у 5 класі застосовується таблиця Шульте (Таблиця.2.2.4.). Ця методика спрямована на тренування швидкості зорового сприйняття та концентрації уваги. Учні шукають слова або числа в таблиці, поступово скорочуючи час виконання.

Таблиця 2.2.4

Приклад таблиці Шульте для роботи зі словами:

ich	du	bin	und	das	wir	sie	ein
ist	spielt	Buch	meine	Schule	er	lesen	Mutter

- Вчитель пояснює мету вправи – тренування уваги та швидкості пошуку.
- Учні знаходять слова у таблиці за вказівкою вчителя (напр. “знайдіть слово *lesen*”).
- Після учні разом з вчителем обговорюють, які слова були складними, підрахунок часу, заохочення учнів покращувати результат.

Це технічна вправа, яка прямо впливає на темп читання та його ефективність. Вона формує зорову пам'ять слова, змушуючи око сприймати слова цілком, а не поскладово, що допомагає подолати "внутрішнє промовляння". Як результат, учні підвищують швидкість читання і покращують концентрацію уваги.

Завдання 5 : Satz-Bild-Zuordnung (Співвідношення Речення-Малюнок)

- Учитель швидко повторює ключову лексику/дієслова (*spielen, kochen, lesen*), щоб уникнути блокування розуміння, та пояснює, що потрібно цілісно зрозуміти речення і знайти малюнок, який відповідає всій ідеї (хто виконує яку дію).
- Учні читають прості речення (*Ich spiele Fußball im Park. Meine Mutter kocht Suppe. Wir lesen ein Buch.*), подумки розбивають їх на ключові елементи (суб'єкт, дієслово) і зіставляють зміст речення з малюнками на платформі Wordwall
(<https://wordwall.net/ru/resource/100658894/satz-bild-zuordnung>). Вони отримують миттєвий зворотний зв'язок, що розвиває самоконтроль та корекцію помилок у реальному часі (Рис.2.2.5.).

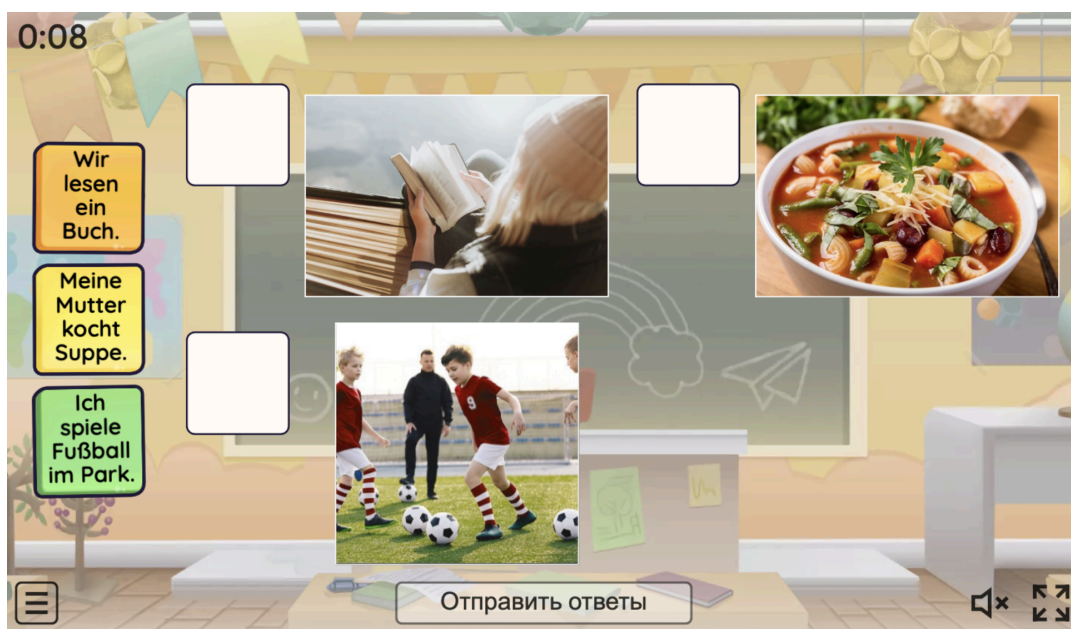

Рис. 2.2.5. Приклад вправи

- Учитель закріплює матеріал через аудіювання та повторення речень. Застосовується завдання на трансформацію (наприклад,

зміна суб'єкта або дієслова), щоб перевести речення з пасивного розпізнавання до активного використання. Завершується етап рефлексією, де учні обговорюють, які ключові слова допомогли їм швидко знайти правильний малюнок.

Завдання націлене на формування глобального розуміння на рівні простого речення. Це невербальна перевірка осмислення, яка залучає зорову підтримку і підтверджує розуміння основного змісту (ідея та дія). Використання картинок сприяє кращому запам'ятовуванню інформації, використовуючи обидва канали сприйняття.

Особливу увагу слід приділити розвитку концентрації учнів. На початковому етапі діти часто стикаються з проблемою зниження уваги та явищем “внутрішнього промовляння”, коли вони не дочитують слово до кінця, а лише “домислюють” його закінчення за першим складом. Це призводить до втрати точності розуміння. Для подолання цієї проблеми застосовуються вправи на короткочасне утримання уваги: читання хором, тренування швидкого впізнавання слів за першими літерами, а також диктанти з подальшим переписуванням.

Приклад слухової вправи – диктант «Höre und schreibe» (Слухай і пиши).

- Учитель проводить швидку активацію лексики з нового тексту (*lernen, Sport machen, Pizza essen, kurz, klein*). Чітко пояснюється, що кожне коротке речення буде прочитане двічі, і нагадуються правила оформлення (велика літера/крапка). Цей етап націлений на мінімізацію орфографічних помилок та підготовку слухової пам'яті до точного сприйняття.

- Учні слухають короткі речення з тексту, як-от «*Ich bin Hanna.*» або «*Ich esse Pizza.*». Учитель читає кожне речення **двічі** (перший раз – для цілісного сприйняття, другий – для запису з паузами). Це пряме тренування слухової пам'яті та орфографічних навичок. Короткі речення сприяють цілісному запам'ятовуванню та зменшують необхідність "домислювати" слова, підвищуючи точність і концентрацію.
- Ich stehe um sieben Uhr auf. Ich frühstücke mit meiner Familie. Um acht Uhr gehe ich zur Schule. Ich habe Deutsch, Mathe und Musik. Nach der Schule spiele ich mit meinen Freunden Fußball. Am Abend lese ich ein Buch und gehe um neun Uhr schlafen.
- Перевіряють написане за оригіналом, виправляють помилки, виділяють знайомі фрази.

Це технічна вправа, яка примушує учня цілісно сприймати мовний матеріал. Вона сприяє формуванню стійкої зорової пам'яті (зорового словника), що допомагає подолати явище "внутрішнього промовляння", та покращує орфографію за рахунок свідомого запам'ятовування графічного образу слова.

Вправа «Was siehst du?» (Що ти бачиш?) спрямована на розвиток антиципації та перевірку розуміння прочитаного.

- Учитель показує ілюстрацію на Padlet і пропонує учням висловити припущення про зміст майбутнього тексту (Рис.2.2.6.).

Рис.2.2.6. Приклад вправи

- Учні читають короткий текст „*In der Schule*“ з платформи [Lingua.com](https://www.lingua.com), перевіряючи власні гіпотези.

Текст „*In der Schule*“:

Hallo! Mein Name ist Lina. Ich bin Schülerin. Die Schule ist groß und modern. Ich habe viele Fächer: Deutsch, Englisch, Mathe und Sport.

Heute ist Dienstag. Wir haben zuerst Mathe. Das ist schwer, aber interessant. Danach haben wir Deutsch. Deutsch macht Spaß! Wir schreiben neue Wörter. Nach der Pause spielen wir im Hof.

In meiner Klasse sind zwanzig Kinder. Mein Freund Max sitzt neben mir. Er ist sehr nett. Am Nachmittag essen wir in der Kantine. Die Schule ist toll!

Після опрацювання тексту учні виконують завдання на перевірку розуміння прочитаного. Учням пропонується прочитати подані твердження та визначити, чи відповідають вони змісту тексту. Якщо твердження правильне – учні позначають *Richtig* (Правильно), якщо не відповідає тексту – *Falsch* (Неправильно).

1. Lina ist Lehrerin. (Falsch)
2. Die Schule hat Deutsch und Sport. (Richtig)
3. Am Dienstag ist Deutsch. (Falsch)
4. Die Klasse hat zwanzig Kinder. (Richtig)

Це класична вправа на контроль розуміння, яка тренує учнів звертати увагу на деталі, а не лише на загальний зміст. Вона ефективно розвиває навички сканування тексту для виявлення конкретних фактів, що є необхідним елементом техніки читання. Як результат, учні покращують точність розуміння та вміння швидко орієнтуватися в прочитаному.

Вправа Онлайн-комп'ютерна підтримка розуміння («Finde die Antwort!»)

Мета: Навчити учнів вилучати конкретну інформацію з тексту (детальне розуміння).

Цифровий ресурс: Google Forms.

Хід роботи:

1. Учитель демонструє короткий абзац, готуючи учнів до зорового сприйняття.
2. Протягом 30 секунд, учні виконують фотографічне запам'ятовування (читання мовчки), що тренує цілісне сприйняття тексту.
3. Учні відповідають на запитання:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScG4j7wS0na413dO5siZzMnLavFB9kguYqTfbUY5kBRsb04bg/viewform?usp=sf_link
4. Система автоматично перевіряє відповіді й дає миттєвий зворотний зв'язок.

Розвивається вміння знаходити специфічну інформацію, ключовий етап розвитку компетенції в читанні. Цифровий формат мотивує учнів через ігровий підхід і миттєвий результат. Платформа LearningApps забезпечує інтерактивність і самоконтроль, формує навички самооцінювання.

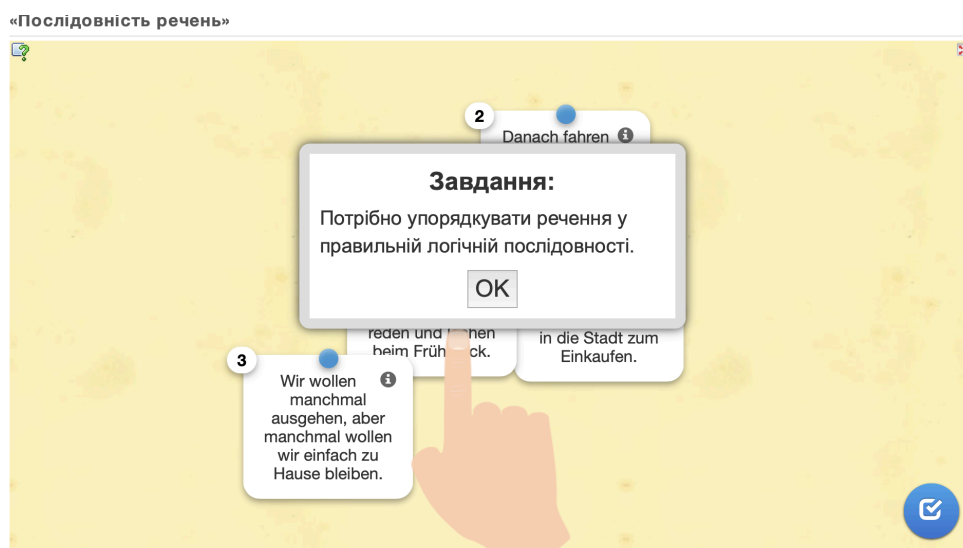
Вправа «Сенсове групування речень»

Мета: Розвивати вміння логічно структурувати текст, виділяти основну ідею, розпізнавати причинно-наслідкові зв'язки.

Цифровий ресурс: LearningApps (вправа «Послідовність речень»).

Хід роботи:

1. Учням пропонується текст, розбитий на окремі речення, наприклад: „*Das Wochenende*“ (з *Lerne Deutsch mit Dani*).
2. Учні читають текст
3. Після прочитаного учні повинні упорядкувати речення у правильній логічній послідовності (Рис.2.2.7.).

Рис. 2.2.7. Приклад вправи

4. Після завершення програма показує правильний варіант.

Ця вправа тренує глобальне розуміння тексту, вміння бачити структуру та логічні зв'язки – одну з базових стратегій компетентного читача. Використання цифрового середовища забезпечує швидкий зворотний зв'язок, активізує візуально-просторове мислення та допомагає учням помічати зв'язки між змістовими блоками.

Вправа «Читаємо разом онлайн» (Kooperatives Lesen)

Мета: Формувати навички читання з розумінням основного змісту через співпрацю в онлайн-групах.

Цифровий ресурс: Padlet.

Хід роботи:

1. Учні діляться на групи по 3–4 особи.
2. Кожна група отримує різний абзац з тексту „*Ein Tag in Berlin*“.
3. Вони обговорюють у чаті, про що йдеться в їх частині.
4. Потім усі частини об'єднують у спільному документі, щоб відновити повний текст.
5. Учитель підсумовує і пропонує коротку вікторину в Kahoot для перевірки розуміння.

Ця вправа реалізує інтерактивно-комунікативний підхід: учні стають співавторами розуміння тексту. Розвивається не лише навичка глобального розуміння, а й уміння узгоджувати інформацію, співвідносити частини тексту.

Діджитал-засоби дають змогу реалізувати кооперативне навчання, яке підсилює мотивацію й увагу.

Проведена система вправ і завдань для учнів 5 та 6 класів, спрямована на формування компетенції в читанні німецькою мовою із використанням діджитал-медіа, довела ефективність поетапного підходу до розвитку даної навички. На підготовчому етапі (5 клас) основна увага приділялася формуванню техніки читання, ознайомленню з основними мовними структурами, розвитку інтересу до іншомовного тексту через ігрові й інтерактивні форми роботи. Учні вчилися розпізнавати знайомі слова, інтонаційно правильно читати короткі тексти та розуміти їхній загальний зміст.

У 6 класі робота переходить на основний етап, який передбачає свідоме сприйняття текстів, розвиток умінь прогнозування змісту, розуміння логічних зв'язків і виявлення головної інформації. Залучення цифрових ресурсів (інтерактивних читанок, LearningApps, Quizlet, відео з субтитрами тощо) сприяє підвищенню мотивації школярів, урізноманітнює навчальний процес і забезпечує індивідуалізацію темпу та способів навчання.

Таким чином, використання діджитал-медіа у поєднанні з продуманою системою вправ забезпечує поступове формування компетенції в читанні: від технічних умінь до глибокого розуміння іншомовного тексту. Впровадження подібних завдань у практику навчання німецької мови дозволяє зробити процес читання не лише ефективним, але й цікавим, сучасним і наближеним до реальних потреб учнів.

Висновки до другого розділу

У другому розділі було висвітлено практичні аспекти формування компетенції в читанні учнів середнього загальноосвітнього закладу у процесі навчання німецької мови з використанням діджитал-медіа. На основі теоретичних положень попереднього розділу розроблено систему вправ і завдань, спрямованих на розвиток умінь і навичок свідомого, критичного та емоційно усвідомленого читання іншомовних текстів.

Під час дослідження визначено, що застосування цифрових ресурсів у навчанні іноземної мови значно розширює можливості вчителя у формуванні компетенції в читанні. Діджитал-медіа сприяють створенню інтерактивного середовища, у якому учень виступає не пасивним споживачем знань, а активним учасником комунікативного процесу. Саме тому цифрові платформи, зокрема LearningApps, Padlet, Quizlet, Lingua.com, Lerne Deutsch mit Dani, Goethe-Institut Online та інші, стали невід'ємною частиною реалізації практичної частини роботи.

Розроблена система вправ і завдань мала чітко визначену поетапну структуру. На підготовчому етапі (реалізованому для 5 класу) увага зосереджувалася на формуванні базових технічних навичок читання: розпізнавання літер, буквосполучень, звуків, інтонаційних моделей та коротких знайомих слів і фраз. Основна мета цього етапу - закласти фундамент для автоматизації процесів читання, сформувати позитивну мотивацію та інтерес до іншомовного тексту. Завдання на цьому рівні мали ігровий, інтерактивний і комунікативно-мотивуючий характер, що забезпечувало залучення навіть слабших учнів до активної роботи.

На основному етапі (6 клас) діяльність учнів переходила на якісно новий рівень. Завдяки використанню автентичних та напівадаптованих

текстів, інтерактивних вправ із відкритими відповідями, вправ на прогнозування змісту, визначення головної думки та аналіз логічних зв'язків, учні навчалися розуміти зміст тексту не лише буквально, а й на смисловому, підтекстовому рівнях. Особлива увага приділялася розвитку стратегій читання – ознайомлювального, пошукового, переглядового та вивчального, що відповідає сучасним вимогам до компетентнісного навчання.

Важливим здобутком цього етапу стало активне використання автентичних матеріалів – коротких текстів, діалогів, новинних повідомлень, уривків із відео німецьких освітніх платформ (Deutsche Welle, Goethe-Institut), що дозволяло учням занурюватися у реальні комунікативні ситуації. Такі матеріали не лише формували мовні навички, а й розвивали соціокультурну обізнаність, що є необхідною складовою компетенції в читанні.

Запропоновані вправи спрямовані на цілісний розвиток компетенції в читанні учнів, оскільки поєднують роботу з передтекстовими, текстовими та післятекстовими завданнями. Завдяки використанню ілюстрацій, коротких навчальних текстів і декількох рівнів опрацювання змісту забезпечується поетапне формування ключових компонентів читання: розуміння інформації, уміння визначати головне, встановлювати логічні зв'язки та перевіряти власні гіпотези. До того ж, включення завдань типу *Richtig/Falsch* сприяє розвитку уміння співвідносити твердження з текстом, аналізувати зміст та критично його оцінювати. Така система вправ підтримує розвиток стратегії здогадки значення незнайомих слів за контекстом і стимулює більш усвідомлене, цілеспрямоване читання на уроках іноземної мови.

Використання цифрового середовища не лише урізноманітнює навчальну діяльність, а й підтримує розвиток комунікативних, креативних та цифрових умінь, що є важливою складовою компетентнісного підходу в навчанні іноземної мови.

Важливу роль у цьому процесі відіграє також психофізіологічна складова читання. Використання мультимедійних елементів (аудіо, відео, графіки, інтерактивних зображень) сприяє розвитку уваги, пам'яті та зорового сприйняття. Це дозволяє учням більш цілісно сприймати інформацію, що у свою чергу підвищує рівень розуміння тексту та сприяло глибшому його осмисленню.

Таким чином, результати практичного етапу дослідження підтвердили, що поєднання традиційних і цифрових методів навчання забезпечує ефективність формування компетенції в читанні в учнів середньої школи. Цифрові медіа дозволяють реалізувати індивідуалізацію навчального процесу, сприяти розвитку критичного мислення, самостійності та творчого підходу до навчання.

Отже, можна стверджувати, що впровадження діджитал-медіа в освітній процес з німецької мови створює якісно нові умови для формування компетенції в . Цифрові технології не лише підсилюють навчальний ефект, а й виступають засобом міжкультурної комунікації, формують інформаційну грамотність і цифрову компетентність учнів. Ефективність розробленої системи вправ підтверджує доцільність її застосування у шкільній практиці як одного з провідних напрямів модернізації сучасної іншомовної освіти в контексті європейських стандартів і вимог Нової української школи.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було проведено всебічне дослідження проблеми використання діджитал-медіа у формуванні компетенції в читанні на уроках німецької мови. Під час дослідження було досягнуто поставленої мети, виконано всі завдання, визначені у вступі, а також висвітлено ефективність цифрових медіа як сучасного інструменту формування іншомовних компетенцій у процесі навчання.

Здійснено теоретичний аналіз науково-педагогічних, психологічних та методичних джерел, що дозволило розкрити сутність понять «компетенція в читанні» та «діджитал-медіа», визначити їх взаємозв'язок у контексті сучасної іншомовної освіти. Було з'ясовано, що компетенція в читанні є складною інтегрованою характеристикою особистості, яка охоплює не лише вміння технічно сприймати текст, але й розуміння змісту, аналіз, інтерпретацію, критичне осмислення та вміння використовувати прочитану інформацію у власній мовленнєвій діяльності. Це підтверджує, що формування компетенції в читанні є базовим елементом у процесі розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів.

Проведене дослідження дозволило визначити, що сучасна освіта перебуває під потужним впливом цифрової трансформації, яка поступово змінює традиційні методи навчання. Застосування діджитал-медіа в освітньому процесі створює нові умови для засвоєння матеріалу, стимулює інтерес до навчання, розвиває навички самостійної роботи та комунікації. Використання цифрових ресурсів у процесі навчання німецької мови відкриває можливість застосування автентичних матеріалів, що забезпечують учням прямий контакт із живою мовою.

Було доведено, що компетенція в читанні формується як результат взаємодії лінгвістичних, когнітивних, комунікативних і культурних чинників. Для її успішного розвитку важливо використовувати такі методи, що поєднують традиційні прийоми навчання з сучасними цифровими технологіями. Саме діджитал-медіа, які включають різні цифрові платформи, інтерактивні програми, мобільні додатки, відео- та аудіоресурси, створюють можливість індивідуалізованого підходу до навчання, забезпечують зворотний зв'язок і мотивують учнів до активного пізнання мови.

Визначено, що використання діджитал-медіа у процесі навчання сприяє розвитку таких важливих навичок, як уміння працювати з інформацією, відбирати головне, критично оцінювати джерела та робити висновки на основі прочитаного. Окрім цього, цифрові інструменти дозволяють поєднувати візуальний, аудіальний і текстовий способи сприйняття інформації, що особливо важливо для ефективного навчання в умовах різних когнітивних стилів учнів. Залучення інтерактивних технологій у процес навчання німецької мови сприяє розвитку емоційної залученості та створенню позитивного навчального середовища, де учень не боїться помилятися, а сприймає процес навчання як цікаву діяльність.

У практичній частині роботи було розроблено систему вправ і завдань, спрямованих на формування компетенції в читанні німецькою мовою з використанням діджитал-медіа. Запропоновані вправи охоплювали різні етапи роботи з текстом – від ознайомлення зі змістом до поглибленого аналізу та творчого відтворення інформації. Завдання були розроблені на основі матеріалів таких платформ, як Deutsche Welle, Goethe-Institut, Lingua.com, LesePfad, Quizlet, LearningApps та Padlet.

Було засвідчено, що діджитал-медіа не лише урізноманітнюють освітній процес, а й істотно підвищують його ефективність. Вони створюють

умови для реалізації комунікативного, компетентнісного та діяльнісного підходів у навчанні іноземних мов. Робота з цифровими ресурсами допомагає учням формувати навички XXI століття – критичне мислення, креативність, комунікацію, співпрацю та цифрову грамотність. Це забезпечує підготовку сучасного учня до ефективної комунікації у глобалізованому світі.

Особливої уваги заслуговує формування соціокультурної компетентності, яке відбувається завдяки знайомству з автентичними матеріалами та реальними комунікативними ситуаціями. У процесі роботи з цифровими текстами учні навчаються сприймати мову не ізольовано, а як частину культури, що допомагає глибше розуміти її зміст і значення. Такий підхід не лише розвиває мовні вміння, а й виховує толерантність, відкритість до інших культур та інтерес до міжкультурного спілкування.

Проведене дослідження показало, що діджитал-медіа є потужним інструментом модернізації навчального процесу. Вони дозволяють створити інноваційне освітнє середовище, у якому навчання стає не лише засобом передачі знань, а й простором для саморозвитку, співпраці, креативності та реалізації особистісного потенціалу.

Таким чином, результати кваліфікованої роботи підтверджують, що використання діджитал-медіа у процесі формування компетенції в читанні на уроках німецької мови є ефективним засобом підвищення якості освіти, мотивації учнів і рівня сформованості їхньої іншомовної комунікативної компетентності. Отримані результати можуть стати основою для подальших наукових досліджень у галузі цифрової дидактики, інноваційних методик навчання та формування іншомовних компетенцій у нових форматах освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти в Україні. Київ : Знання, 2012. 356 с.
2. Антонова О. Є. Використання мультимедійних технологій у навчанні іноземних мов. Харків : Основа, 2018. 128 с.
3. Артеменко Л. Психологічні механізми формування навичок читання. Київ : Либідь, 2014. 212 с.
4. Базилевич К. В. Методика навчання іноземних мов у середніх закладах освіти. Київ: Ленвіт, 2018. 256 с.
5. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів.* – К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Білик Н. І. Теоретичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності. Київ : Освіта України, 2015. 214 с.
7. Борецька Г. Е. Сучасні підходи до навчання іноземних мов. Київ : Логос, 2016. 198 с.
8. Воловик О. М. Використання ІКТ у процесі навчання іноземних мов. Харків : ХНПУ, 2017. 143 с.
9. Гавлік О. В. Діджиталізація економіки та її вплив на розвиток суспільства. *Причорноморські економічні студії.* 2018. Вип.28. С. 139-142.
10. Гаращенко О. В. Формування компетенції в читанні у школярів. Київ: НПУ ім. Драгоманова, 2016. 78 с.
11. Гончаренко С. У. Педагогічні технології. Київ : Либідь, 2011. 288 с.

12. Грибіненко О. М. Діджиталізація як ключовий фактор трансформації економіки. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 2. С. 34–38.
13. Григоренко Т. В. Формування іншомовної компетентності учнів. Київ : Освіта, 2019. 176 с.
14. Гусєва О., Легомінова С. Діджиталізація як інноваційний процес розвитку вищої освіти України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 6 (297). С. 34–38.
15. Державний стандарт базової середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. Київ : Кабінет Міністрів України, 2020. 39 с.
16. Доманський А., Лігоненко Л., Хріпко А. *Діджиталізація як фактор трансформації бізнес-моделей підприємств. Економіка та суспільство*. 2021. № 28. С. 20–25.
17. Дьячук Л. І. Психологічні аспекти процесу читання. Київ : Логос, 2014. 190 с.
18. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / пер. О. М. Шерстюк ; наук. ред. С. Ю. Ніколаєва ; ред. К. І. Онищенко. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
19. Задорожна І. П. Методика навчання читання іноземною мовою. Тернопіль : Астон, 2019. 164 с.
20. Зимня І. О. Психологія навчання іноземних мов у школі. Київ : Освіта, 2001. 352 с.
21. Карпюк О. Д. Методика навчання іноземних мов у середній школі. Київ : Освіта, 2015. 296 с.
22. Качур В. П. Інноваційні технології навчання у вищій школі. Київ : КНЕУ, 2018. 175 с.

23. Кононова І. О. Цифрові технології у навчанні іноземних мов. Львів : ЛНУ ім. Франка, 2020. 168 с.
24. Костюк Г. С. Психологічні основи навчання. Київ : Радянська школа, 1989. - 245 с.
25. Кузнєцова Н. В. Формування іншомовної компетентності за допомогою цифрових медіа. Одеса : Астропринт, 2021. 152 с.
26. Левченко Г. І. Методика розвитку навичок читання. Харків : Основа, 2013. 138 с.
27. Мороз О. Г. Використання діджитал-засобів у навчальному процесі. Київ: Педагогічна думка, 2022. 164 с.
28. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ : Ленвіт, 2002. 328 с.
29. Олійник В. І. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Київ : Либідь, 2017. 204 с.
30. Панова Л. І., Черниш, О. І. Формування навичок іншомовного читання. Одеса : Астропринт, 2012. 120 с.
31. Плахотник О. В. Компетентнісний підхід у мовній освіті. Київ : НУШ, 2018. 110 с.
32. Сисоєва С. О. Інновації у вищій освіті. Київ : Експерт, 2019. 256 с.
33. Словник української мови. Том IV. / ред. М.Л. Мандрик.– К.: Наукова думка, 1973.
34. Супрун Т. В. Формування іншомовної читацької компетентності учнів основної школи. *Іноземні мови.* – 2014. – №2. – С. 12 – 17.
35. Сухонос В., Гаруст Ю. Діджиталізація та її вплив на розвиток освіти. *Вісник Чернігівського національного технологічного університету. Серія: Економічні науки.* 2017. № 4 (92). С. 78–85

36. Харківський В.С. Діджиталізація освітнього процесу в закладах післядипломної медичної освіти. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2020. No 67. С.130–136.
37. Gholami J., & Ahmadi, M. Reading comprehension : Cognitive and affective perspectives. Berlin: Springer, 2019. 228 p.
38. Gold A. (2025). Lesekompetenz im digitalen Zeitalter : Interview mit Andreas Gold. *welt.de; phbern.ch; pedocs.de*. (Інтерв'ю з провідним німецьким фахівцем у галузі цифрового читання).
39. Grabe W., & Stoller, F. Teaching and Researching Reading. London: Routledge, 2020. 350 p.
40. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. London : Longman, 2015. 384 p.
41. LesePfad. (2024). *pedocs.de; welt.de*. (Практичний приклад цифрових читальних пакетів з диференціацією рівнів).
42. Manschwetus U. Ratgeber wissenschaftliches Arbeiten. Wiesbaden : Springer, 2017. 240 S.
43. Mercator-Institut. (2023). Faktencheck «Lesen und Schreiben lernen in der digitalisierten Gesellschaft». *mercator-institut.uni-koeln.de*.
44. Reiber-Kuijpers, M. Digital reading in foreign language learning. Amsterdam : Amsterdam University Press, 2020. 196 p.
45. Zamel, V. Teaching Composition. Oxford : OUP, 1987. 185 p.
46. Goethe-Institut. Lernen und Lehren Deutsch [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.goethe.de/de/spr/unt.html> (дата звернення: 11.09.2025).
47. Deutsche Welle. Learn German: Deutsch Lernen [Електронний ресурс]. – URL: <https://learngerman.dw.com> (дата звернення: 13.09.2025).
48. Lingua.com. German reading comprehension [Електронний ресурс]. – URL: <https://lingua.com/german/reading/> (дата звернення: 20.09.2025).

49. Lerne Deutsch mit Dani. Übungen und Texte für Schüler [Электронный ресурс]. – URL: <https://lernedeutschmitdani.de> (дата звернення: 25.09.2025).
50. Quizlet. Vocabulary practice platform [Электронный ресурс]. – URL: <https://quizlet.com> (дата звернення: 10.10.2025).
51. LearningApps. Interaktive Lernbausteine [Электронный ресурс]. – URL: <https://learningapps.org> (дата звернення: 13.10.2025).
52. Padlet. Collaborative learning boards [Электронный ресурс]. – URL: <https://padlet.com> (дата звернення: 18.10.2025).
53. YouTube. Learn German with Anja [Электронный ресурс]. – URL: <https://www.youtube.com/@LearnGermanwithAnja> (дата звернення: 18.10.2025).
54. BBC Languages. Learn German [Электронный ресурс]. – URL: <https://www.bbc.co.uk/languages/german> (дата звернення: 18.10.2025).
55. European Commission. Digital Education Action Plan [Электронный ресурс]. – URL: <https://education.ec.europa.eu> (дата звернення: 25.10.2025).
56. Reiber-Kuijpers, G., Kral, S., & Meijer, J. (2021). Digital Reading in a Second or Foreign Language: A Systematic Literature Review. *iXperium*. [Электронный ресурс]. – URL: https://www.ixperium.nl/wp-content/uploads/2021/03/Reiber-Kuijpers_Kral_Meijer_2021.pdf ((дата звернення: 18.10.2025).
57. OECD. Reading Literacy Studies [Электронный ресурс]. – URL: <https://www.oecd.org/education> (дата звернення: 18.10.2025).